

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.— Núm. 193.—Diumenge 24 d'Abril de 1904.

LO QUE VOLEM

Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organissació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia'ls pleys y causas: volém ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional ferosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Triomf indiscutible

Lo Catalanisme ha vensut. Diguin lo que vulguin los seus detractors, pensin com los semblis qui aferrats a son criteri no's volen rendir a la realitat dels fets, s'alarmin o's quedin tranquils los diaris de Madrid, lo Catalanisme ha imposat son criteri al Rey d'Espanya.

Y ho ha fet d'una manera seriosa, digna, tal com correspón a un moviment que reivindica la personalitat material y moral d'un poble; que no hi ha baixesa en lo dir la veritat, ni es humiliació dirgirse als qui manan, ni constitueix d'front exposar ab entera las necessitats y las aspiracions de la Patria.

Però no's entusiasmem. Lo Catalanisme ha vensut en lo camp de las ideas, en lo terreny purament especulatiu. Desde en Maura, monàrquich centralista, que cita com a exemple digne d'imitarse per las demés regions, las reivindicacions polítiques de la nostra terra, fins a n'en Lerroux, republicà unitari, que d'un quant temps ensa parla de l'autonomia y de l'anima catalana, teòricament ja ningúns combat. Tot lo més que fan alguns, als qui l'odi no's deixa encara veurehi clar, és callar, fer com si no se'n adonessin de la empena avassalladora dels nostres ideals.

Malgrat això, los resultats pràctichs obtinguts, fóra'l gran nombre d'adepes guanyats pel Catalanisme, s'ha de confessar que són ben migrats. Y és que no's mudan tan fàcilment com a primera vista sembla'ls procediments en la governació d'un Estat, sobre tot si aquest se troba tan dominat pel rutinarisme y l'incultura com Espanya.

Per això entenem que ara més que may convé treballar, fer més intensa la propaganda, acudir a la lluita usant totas las armas de bona lley, sense preocuparnos de desllindar camps ni provocar campanyas bizantinas que cap bé reportarian trobant-se com se troba'l Catalanisme en son periode constituent. Sols aixís lograrem que'l triomf obtingut en lo terreny de las ideas, se tradueixi ben aviat ab l'implantació d'institucions que retornin a Catalunya sa fesomia y li permetin ocupar lo lloch que de dret li correspón en lo concert de las nacions civilissadas.

¿Què farèm, senyor Rey?

Senyor Rey: heu ben perdut lo temps. Heu vist Illustrina, flors, archs de guix, depòsits de vi, alguna fàbrica ab album farsit de firmes de Reys y de primpeps; heu sentit ovacions més o menys exageradas, però de la anima de la terra que heu trepitjat ni un borrall; de las necessitats intimas, de la gegantina lluita de Catalunya contra la general miseria de l'Estat espanyol, dels remeys probables fondament meditats, y noblement exposats varias vegadas, res, ni una paraula. ¿Què farèm senyor Rey?

Noblement, sense injustifits acataments que traspassin lo limit de lo natural y correcte, ab franca y senzilla uniformitat, sense acord previ de cap mena entre ellas, la majoria de las poblacions importants que heu visitat (entre aquestas las quatre capitales de provincia), vos han entregat missatges, que reflexan sas justas y legítimas aspiracions, qual concessió beneficiaria no ja a Catalunya, sino a l'Estat espanyol. Redacció a la catalana, no cal dirho, brusca si volèu però honrada; aquí parlèm clar y sense embuts. Catalunya, senyor Rey, no's conforma ab una mort per

consumpció sobrantli alè pera'l treball. ¿Què farèm, senyor Rey?

No volèm bonas paraulas, no volèm promesas; estèm acostumats a que no's compleixen y sols creyèm ab fets. ¿No s'estudiarán desapasionadament las justas peticions nostras, Senyor? ¿Potser no's llegiran? y si's llegeixen ¿se'n farà'l mateix cas que otras vegadas? Malament si aixís passa, perquè això donaria'l seu fruit. Hi ha exemples a l'istoria de l'Estat espanyol que demostren que no's pot atentar contra la noblesa y franquesa catalanas; sempre dona això mals resultats. ¿Què farèm, senyor Rey?

Realment, Senyor, aquí l'esperit monàrquich, s'escapa per moments. No vos ilusionèu per nostras ovacions, que d'aquí vuit dias ningú se'n recorda y molts fins las negaran; però no's pot negar que fa més de quatrecent anys que no havia estat, per moltissimas rahons, un Rey de l'Estat espanyol tan pròxim a monarquisar Catalunya com vos. Vos havèu emportat l'esperansa de alguns, potser de molts, y en vostra mà està fer realitats, fer als catalans amichs del senyor Rey, aixecarlos de l'injust devallament a la miseria, a la mort, donarlos lo que noblement vos demanan. ¿Què farèm, senyor Rey?

Va bé en una cosa: heu fet un acte de públich respecte a nostre estimat idioma, y heu arribat ab això a l'anima nostra. Van bé, senyor Rey, vstras paraulas de l'Institut agricul català de St. Isidro; però no heu fet res extraordinari. Antiga y modernament nostre idioma ha sigut y es, respectat, y estudiat; ara mateix a Alemanya s'estableixen cátedras a las seves Universitats. No ha de fer més l'Emperador d'Alemanya que'l Rey d'Espanya en això ¿no és aixís? Doncs ¿què farèm, senyor Rey?

L'únich fi pràctich de vostre viatge a Catalunya és la lectura dels missatges que vos varen entregar durant lo mateix. Era, donchs, inútil de ferlo, perquè de tots los vivas y viscas, ja casi no'n queda ara recort y de aquí vuit dias, ni sombra. En aquells missatges, Senyor, està Catalunya, la que vos volèu conèixer; allí sí que hi ha anima, allí únicament l'heu d'estudiar perquè si no ho féu aixís ¿què farèm, senyor Rey?

Ridícolas cortesías

Las antigas preocupacions y convencionalismes estúpits que aquí, a Catalunya, havian acabat per ésser admesos com articles de fe en tot lo que's refereix a las nostras relacions ab los demés habitants de la península espanyola, van ja cayent en desús y en un vergonyós descridit.

Per cortesia, s'havia de parlar ab ells lo castellà, resultant d'això que los únichs obligats a gastar modos eram nosaltres; ells no.

Per cortesia, nos obligan a parlar en una llengua tot pensant ab una altra, resultant, d'aquest doble treball intelectual, parlaments migrats, sens tò ni sò y que la majoria de las vegadas venen a dir precisament tot lo contrari de lo que procurava exposar son torturat autor.

Per cortesia, sometèm nostras llenguas, nostras cordas vocals, a uns exercicis gimnásticos y pesats per demés a fi de fer surtir aquells sons tan antipàtichs que sentim a voltas pels camins aprop de las marjadas, quan, al fort del sol, la nostra inoportuna presencia irrita la serp que, endormiscada y feta una rosca, pretén gosar de las delicias d'un bell mitjorn de Maig.

Per cortesia, fem arrossegar un poch de saliva per la gorja pera poder bé pronunciar l'immensitat de *gas y jotas* que infestan la dolsa llengua de Cervantes.

Per cortesia, nos havèm de dirigir a tota mena de poders públichs y privats en una llengua que no és la nostra.

Per cortesia, havèm de fer públich despreci de la nostra llengua catalana.

Per cortesia, finalment, havèm de fer abstracció total de nosaltres mateixos, y n's havèm de junyar al carro d'un triomfador que no ha triomfat; declarantnos en tot inferiors, disposats sempre a besar la mà que aguanta'l bastó que'n's garroteja.

Aquesta manera de veurer las cosas de la nostra terra és ja antiquíssima y ha vingut a ésser pera tots nosaltres un segon criteri, un especialíssim prisma al través del qual lo concepte de la nostra propia individualitat passa, perdent tot lo que de brillant tenian abans sos raigs, tot lo que de forts y vibrants n'eran sos accents, tot lo que d'empena poseïan sas energias anteriors. La pildora s'ha empassat ben daurada, això sí; tots se n'hem cuidat de que no'n's féu gaire mal; autors de primera fila han contribuït a aminorar los nostres dubtes, las nostras tribulacions; a fer entrar lo convenciment en nostres esperits. Cervantes, entre ells, ab son tan remenat *archivo de la cortesia*, no ha sigut dels que menys hi ha contribuït a aquest treball ensopejador!

Però, com que en lo món tot vé que té son acabament, la gent de la terra va sortint d'aquestas preocupacions, d'aquestes convencionalismes ignorants; va obrint los ulls a la rahó y comprenent que totas aquestas paraulas de *rellumbrón* res demostren ni a res venen a treure cap. Va veyent, encara que ben poch a poch, que pera dir cosas de profit y de conseqüencias pràcticas no hi ha necessitat de fer riurer la gent fent ús de un castellà de construcció tan horrible y d'*aciento* tant y tant encisador que fins és capàs de fer plorar las pedras y que, senzillament, basta parlar clar y català pera exposar tot lo que's vulgui sens necessitat de papers ridícolos ni representar escenas dignas tan sols dels *clowns* de circh eqüestre.

Profondisant més en lo tema que anèm tractant, poch costaria de ferla desapareixer aquesta rara idea de cortesia sense mutua reciprocitat, única garantia entre pobles tan diferents. Que's tingui ben present l'antich adagi: *a la terra ahont anirás, lo que vegis fer farás*.

Aixís com quan se va a Fransa, s'ha de parlar francès y quan se va a Inglaterra s'ha de parlar anglès, quan se va a Catalunya s'ha de parlar català y quan se va a Castella's parla en castellà. Qui no'n sàpiga, que n'apregui y si no ho vol que's quedi a casa. Aixís és com se deu entendre la cortesia y aixís és com l'entén tothom que pensa y aixís ha declarat aquests últims dias lo Rey D. Alfons que l'entenia quan, contestant al president de l'Institut agricul català de St. Isidro ha dit textualment:

«Será uno de mis primeros cuidados aprender el idioma catalán a fin de que cuando vuelva pueda entenderse tal como habláis.»

De tot cor felicitem al valent president de l'Institut de Sant Isidro que, imponent de lo que son càrrech significava, de que ell era en aquell moment de visita regia, lo porta-veu de l'agricultura, de la pagèsia, de la classe que será sempre en tots los païssos lo més segur y ferm puntal de la patria, s'ha decidit a embestir la fera convencionalista, a rompre'l glas que'n's impideix la lliure navegació, y ben alt lo front, lo cor ben ample y segura la paraula, ha demanat a D. Alfons sa venia pera usar una llengua que'ls Reys més grans d'Espanya tenian per la seva propia, la primera entre totas, la nostra aimada llengua catalana.

«CATALANISMO»

Aixís titula *El Globo* un article de fondo, fent equilibris de mal genre.

Diu que al visitar D. Alfons XIII las vilas més importants de nostre comtat, se li feren protestas d'autonomia y a Manresa fou demandada la realissació de la sustancialitat de las bases famosas, credo del *catalanismo*.

Company: que nosaltres fessim això no té res d'estranyar, donchs, al fi y al cap, demanarem un dret que villanament nos fou robat, y desdiria de nostre caràcter si's mostressim indiferents a las embestidas que la gent centralisadora'n's dona, trepitjant lo que tenim en molta estima: los furs de nostra terra.

Si haguessim surtit y per cada cantonada que passava'l senyor Rey vinga bons pets de *Marcha de Cadix*, se semblariam a vosaltres, los de *allende*, que sens cap engruna d'amor patriòtich, aixorbavau las orellas ab aquests tochs reyal, als infelissos que *embarcavau* bons y sans cap a Cuba y Filipinas a fer lo joch del govern, y venian coixos y mancos implorant la caritat pública, escampats per nostras vilas y ciutats, engandulits y corromputs, cantant cansons en remembransa d'aquella lluita que será lo full més negre de vostra historia.

Y continuem.
«... El Sr. Maura, gefe del gobierno responsable, declaró que se autorizará el uso telegráfico del catalán, lo cual no tendría nada de particular si de igual modo fuese autorizado el telegrafiar en vascuence, galaico y bable, porque ninguna concesión a región determinada ni a determinado idioma ha de negarse a las demás regiones y a los demás idiomas usuales en España.»

Y donchs, gamarús, perquè nosaltres no *queremos esas preferencias irritantes!*
Punt final.

... Vamos demasiado rápidamente desandando los caminos de la historia de la nacionalidad. De Covadonga y el Pirineo, llegamos a Granada; de Granada embarcando en Palos, fuimos al Nuevo Mundo.

El Nuevo Mundo ya no tiene que ver con nosotros. Abusando de la frase pudiéramos decir que de América retornamos a Palos; quizás y precisamente cuando a Marruecos nos cierran el camino, tócanos ahora retornar de Granada al Pirineo y a Covadonga.»

Teorema recíproch, que diríam en matemáticas, nonne, articulista de marras?

Atén bé; los catalanistas no'n som ni'n volèm ésser de separatistas; sols anyorèm retornar la llibertat a un poble culte y gran, lluitant sempre per conquerir los furs de la justicia y'ls drets de la veritat; volèm conservar son caràcter especial y típic y la sanitat y robustesa de sas costums.

Aquest és l'objectiu de nostra tasca, que conseguirem pesi al que pesi y costi lo que vulgui.

LO CAMBRILENCH.

Cambrils 20 d'abril de 1904.

Compás d'espera

Es verament encoratjador l'espectacle donat per Catalunya ab motiu del viatge del quefe de l'Estat espanyol. Lo poble que sense abdicar de sas ideas fa una rebuda digna y seriosa com ha fet lo poble català a don Alfons, és ben bé mereixedor de que se'l deixi governar per sí mateix.

A ben segur que tota la tayfa de polítichs de Madrid y fins aquells diaris que pretenen imposar lo seu criteri, (encara que és dubtós que'n tingan), no esperavan pas, y potser maquiavèlicament tampoch ho desitjavan, que'l nostre poble tingués la sensatesa que ha demostrat, oblidant agravis y vergassadas rebudas de la gent centralista y pagant ab serietat

y fins ab carinyo, los odis y rencors que aquella gent havian excitat en contra nostra.

No hi ha dubte que'l Rey y fins sos acompanyants havian emprés lo tant discutit viatge ab pocas esperansas d'èxit, y això succeïa perquè tant l'un com los altres sols havian respirat aquella corrompuda atmòsfera centralista que feya creure als que no'n's coneixian que ni eram ben educats ni sabíam compendre'l respecte que's mereix un quefe d'Estat.

Després de lo que ha passat y quan los personatges que'n's han visitat tornin a Madrid, cal que rassin entendre als enemichs de Catalunya que aquí som molt diferents de lo que ells ab mala intenció nos havian retratat; que aquí sí som separatistas, ho som de la política xorca que han vingut fent y fan encara avuy, y ho som també d'aquella administració podrida que solzament serveix pera anorrear tota iniciativa industrial y mercantil.

Cal també que se'ls hi demostrin a la gent del Centre, que'ls catalanistas no som quatre desequilibrats ni las nostras doctrinas están circunscritas a Barcelona com ells deyan. Pera felshi compendre això n'hi haurá prou ab que'ls hi mostrem los missatges adressats al Rey, missatges suscrits per entitats catalanistas y no catalanistas de tots los pobles visitats pel Rey, y en los quals hi resplandeix ab unanimitat, lo nostre sant amor a Catalunya y'ls desitjos vehemens de que se'n's deixi treballar ab pau y ab lleys claras y pràcticas que permetin lo desenrotll de l'industria y l'expansió del comerç.

Ja suposèm que'ls esmentats, missatges serán llegits a Madrid ab desdeny y fins per part de molts ab despreci, perquè la majoria dels remeys que en tots s'hi senyalan pera regenerar y salvar la patria, significan la mort d'aquella gent que sols considera patriòtich lo viure de la política y'l promoure escándols al Parlament ab lo fi de fer caure un govern cada vuit dias.

Las paraulas que ha pronunciat a Barcelona lo Sr. Maura, contestant a entitats que adressavan missatges y peticions al Rey, fan creure a molts que la política espanyola pendrà altres rumbos y comensará de veritat la regeneració d'aquest país.

No tenim cap confiança de que aixís succeïxi perquè no és possible governar bé ab motllos y personas fracasadas. De tots modos, bé sab Déu que voldríam equivocarnos y que'n's plauria molt que Catalunya tragués de aquest viatge lo resultat que alguns n'esperan.

Però si no succeïx aixís; si las promesas se las emporta'l vent sense donar lo fruit desitjat; si's veu que aquelles sols han sigut fetas pera sortir del pas y creure que afalgant la gent d'aquesta terra's matavan de soca y arrel certas ideas, van del tot equivocats y pitjor per ells, donchs en lloch de matar aquelles ideas las farán revivre encara més després de que'ls qui esperan alguna cosa's trobin ab un altre desengany.

Lo conflicte oriental

IV

Si l'indole d'aquest periòdich ho permetés, m'hauria ocupat detalladament d'algunas manifestacions artísticas y científicas del poble japonès y del caràcter especial d'aquella rassa originalíssima; més això no priva que més endavant, a mida que's vagin desenrotllant los aconteixements, no posi a prova a sos ilustres llegidors, donant coneixement d'alguns fets de la vida interna de l'imperi del Nippon.

Es cosa molt natural que un poble sortit quasi de sobte d'un aïslament en lo qual voluntariament s'ha-

Teléfono, 42

Teléfono, 42

Representació directa de las primeras casas
en Ornamentació, Orfebrería y Arts Decorativas religiosa
J. Caballé y Goyeneche

via relegat, sentint corre per sas venas la sanch bullenta de la joventut se llensés en alguna empresa temeraria. D'aquí vingué la guerra que sostingué ab la Xina y que sigué l'admiració de tot lo món per las continuas victorias alcansadas sobre un enemich considerat fins a las horas com invencible. La guerra xino-japonesa sigué per l'Europa una ensenyansa exemplar, perquè demostrá lo que podia un imperi renascut de poch temps y lo que era un altre imperi colossal per la seva extensió y gran nombre d'habitants, però que, com los gegants de las rondallas, bastava'l més insignificant ardit pera que caigués rodolant per son propi pés. Aquella guerra que sigué un seguit y continuat triomf per las armas japonesas no va arribar a donar resultats immediats perquè las grans potencias d'Europa'ls hi regatejaren los fruits de las sevas victorias, però'ls resultats morals que'n tregué l'imperi japonés, sigueren grans y en prova d'això' tenim avuy midant lo séu poder en los camps de batalla ab una de las primeras potencias militars del món, ab la que molts havían considerat fins avuy com la més temible.

¿Caurá la Rússia com vá caurer la Xina aclaparada pel poder del diminut imperi japonés? Cosa difícil de preveuer ni per los mateixos que están al corrent de todas las ciencias militars per més que avuy a ningú sorprendria una derrota decisiva dels exercits moscovitas, donada la superioritat que han mostrat ben clarament los japonesos en todas las accions de guerra que fins ara s'han lliurat. Però, com no és l'objecte de aquestas quartillas fer un estudi de la guerra que ni las aficions ni la suficient competencia me permeten tractar, sinó justificar la conducta del Japó, que sempre és més justificable que la de Rússia en las presents circumstancias, del mateix modo que ja vareig justificar, si bé un poch a la lleugera, las simpatias que sento per aquell imperi que en tant poch temps s'ha posat al nivell dels pobles més progressius, me concretaré al meu objectiu.

Tothom pot recordar ab facilitat los resultats de la guerra xino-japonesa, que foren l'evacuació de la Corea pels exercits japonesos mercès al poder de la diplomacia europea que vencé en tota la linia de la mateixa manera que aquells triomfaren de las armas xinas. Lo Japó forsosament tingué de consolar-se, y lo únich que pogué arreplegar (ademés de la cessió de l'illa Formosa) ho esmersá en reforzar las esquadras de combat, en la reorganización de l'exèrcit de terra y en las melloras materials que introduí en son territori, esperant que'ls temps cambiessin y las circumstancias se presentessin favorables. No tingué d'esperar gaires anys perquè durant los disturbis promoguts a Xina per la política funesta dels estats d'Europa, soná l'hora del repartiment d'aquell extensíssim imperi y los que volían que'l Japó tragués las castanyas del foc pera pogrúerselas menjar ab comoditat, tingueren un desengany. Lcs japonesos que havían contribuít com lo primer a la pacificación de la Xina en l'època que estém parlant, o sigui quan l'insurrección dels boxers, tenian d'entornar-se a son país ab las mans a la butxaca, mentres Rússia quasi sense'l més petit esforç s'apoderava de la

Manxuria ab pretensions de ferse seva la Corea y tindre en amenssa continua l'Independencia del Japó. D'aquí vingueren las negociacions que s'iniciaren lo mes de Juny de l'any passat, enviant lo Japó las sevas notas diplomáticas sempre en lo sentit de que s'obri la Manxuria al comers internacional, concedintse'l dret de construir ferrocarrils a tots los Estats y que's reconeixin als japonesos residents en aquella provincia xina'ls mateixos drets que als russos. Rússia procura passar temps dilatant la contestació a las notas japonesas mentres envía al lloch ahont tenia de haverhi'l combat trens y més trens plens de soldats, y contesta al Japó negant l'evacuació de la Manxuria ab l'escusa d'establir una zona neutral a la Corea, però ab lo propòsit d'apoderarsen més prompte o més tart.

Lo Japó tement quedar ventsut altra volta per la diplomacia occidental y veyent que forsosament hauria de apelar al terreno de las armas, tencrá las negociacions ab la mateixa forma que s'havia fet n il vegadas, donant per sorpresa una derrota més moral que material a llurs enemichs.

Per lo demés, sentiria una viva satisfacció si'l Japó triomfés sobre Rusia. Alashoras, a despit de todas las preocupacions que engendradas per l'anomenat perill groch hem vist escampadas. tindriam a l'extrèm de l'Assia un centre de cultura que influiria sens dubte en la marxa de la humanitat pel camí del progrés.

JORDI DE MONTNEGRE.

La guerra rus-japonesa

Los russos no s'han distingit may per una gran activitat ni molt menys precisió en la seva táctica militar. Quan los francesos ab lo séu capdill Napoleó, invadiren la Rússia, no sapigueren oposar una sèria resistencia que deturés l'empenta de l'enemich. Aquest arribá a Moscou, victoriós, però completament desfet per los rigors del clima.

Napoleó, per las dificultats internacionals que esdevingueren y per no pogueuse sostenir al cor de la Rússia aislat y sense comunicacions, emprengué la retirada... Allavors sí que'ls cosacs mostraren activitat perseguint a un enemich que fugia fadigat y desmoralisat del tot.

En la guerra ab Turquia, tampoch los russos donaren probas ni d'activitat ni de coneixer molt la táctica moderna.

Ara's troban embarrancats ab una guerra que'ls costará molts diners y molta sanch pera sortirne probablement ab las mans al cap. Y tot per falta de previsió y sobra d'indolencia y calma.

Y diem que'ls hi ha faltat la previsió, perquè no ignoravan que'ls japonesos, després de la guerra ab Xina, treballavan desesperadament pera posarse en condicions de fer pagar molt car a Rússia'l veto que arrebasá al Japó'ls fruits de la seva victoria sobre Xina. L'aliança anglo-japonesa devia acabar d'obrir los ulls als estadistas de Sant Petersburg.

Era natural que en aquestas condicions, estessin los russos vigilant constantment los armaments del Japó, pera reforzar las sevas esquadras

Ornamentació Sagrada

Ornaments confeccionats de todas classes y teixits d'or y plata pera Pontificals, Ternos, Palios, Casullas y demés ornamentals pera Iglesia.

Orfebrería Religiosa

Servey complet per a Iglesias y oratoris.

Estatuaria Religiosa

Imatges de talla, en fusta, marbre, pedra y Cartró Fibra (ab privilegi), materia absolutament sòlida y que pot beneirse.—Construcción d'altars, Retaulas, Confessionaris, Púlpits, Reclinatoris, etcz.

y'ls séus exercits sempre per demunt de las unitats japonesas; però no solament descuidaren aquest punt esencialissim, sinó que l'esquadra de l'Extrèm Orient, inferior a la del Japó, la tenlan escampada en lo precis moment de declararse la guerra, mentres que d'haverla tingut reunida podia ésser aprofitada degudament y donar molta feina als japonesos.

Després dels desastres de las esquadras russas, creyem que pot donarse per descomptat lo domini absolut dels japonesos en aquells mars. Alguns diaris parlan d'una poderosa esquadra que están organisant los russos pera enviarla lo pròxim estiu al lloch de la guerra. Dubtèem que'l govern rus pensi seriament en efectuar aquesta aventura, de resultats poch menys que previstos. ¿Quina base d'operacions y d'aprovisionaments tindria aquesta gran esquadra? Cap, perquè Port-Arthur és difícil que's pugui sostenir y encara que's sostingués, no té medis, ni facilitats pera proveir a todas las necessitats d'una nombrosa esquadra. Mancats de base d'operacions, és inútil que'ls russos tractin de lluitar ab un enemich que opera a las portas de casa seva.

Per terra'ls russos tenen molts ventatjas; però'ls japonesos ne tenen molts més, com no hi ha necessitat de demostrar. Una de las principals ventatjas que tenen los japonesos és la d'ésser amos del mar, per quina via podrán ab gran facilitat proveir a todas las necessitats del séu exercit de terra.

També cal tenir present que'ls japonesos desembarcarán tropas en los llochs que creguin més convenientes, trasladant la base d'operacions, ahont menys se pensin los russos y ahont ab més facilitat los puguin aislar de tota comunicació ab la Siberia.

Veurem lo que anirà succeint en aquesta guerra, cridada a produir molts sorpresas; però de moment no apostariam pas a favor dels russos.

G.

Missatges catalanistas

No poguent, per falta d'espai, registrar en aquestas planas tots los Missatges entregats al Rey demanant l'autonomia de Catalunya, nos plau insertar los que li dirigiren los nos tres companys de Gerona y Lleyda.

Deya en sos principals paragrafs lo de Gerona:

No'ns atrevim casi a demanarvos res. Prou vegadas ha arribat la veu dels catalans fins als peus del trono, expressant justas queixas y salvadoras reclamacions. Las escalas del vostre Palau las han pujadas sovint prestigiosas representacions de la terra catalana.

A la Casa Comunal de Barcelona, convertida en palau de vostra augusta mare, en mitj del grandios esplet de l'Exposició Universal, varen arribarhi també las reivindicacions de Catalunya, despertanthi records de temps gloriosos en que Concellers y Reys catalans hi parlavan. Y sempre, sempre ha estat debatada.

Mes, no pensèu, Senyor, que per això aquestas aspiracions hagin sigut abandonadas. Avuy, com sempre, volèm bassar l'Estat espanyol en l'autonomia de Catalunya y de las demés antigas nacionalitats; volèm la llengua catalana oficial dintre de Catalunya; volèm la llibertat dels ciutadans, dels municipis y de las comarcas, volèm la representació popular per classes y gremis; volèm que las universitats visquin lliurement la cultura del propi terer; volèm l'exèrcit voluntari que no malmeni las vocacions religiosas ni científicas, que no arrebasen de la llar als fills dels pagesos y dels industrials, necessaris al treball econòmic en sas infinitas aplicacions, pera tornarlos després a la vida ordinaria, perduts los anteriors hàbits de treball; volèm las institucions econòmicas que en tots paisos civilisats són palanca insubstituible de l'agricultura, del comerç y de l'industria.

La forsa d'aquests ideals creix, Senyor, cada día ab més poderosa embranzida. Pensament d'una minoria d'ahir, és ja avuy aspiració general de la terra catalana, ho serà, ajudant, Déu, abans de gaire de las demés regions espanyolas.

Lo règim unitari y centralisador de l'Estat espanyol ha fracassat vergonyosamente devant la conciencia dels séus propis ciutadans y devant de l'opinió de tot lo món. Vá iniciarse quan ab l'unió d'Aragó y Castilla y'l descubrimient d'América havían entrat a constituir sos dominis, los més rics y civilisats d'Europa, y extensissims territoris, continents enters de terras verges.

Y aqueix règim unitarista, aquest viciós Estat en possessió d'un poder tan gran com cap altre al món se'n conceixia, vá obrir desseguida, arran de sa constitució, l'inacabable sèrie de desmembracions territorials que, comensant ab l'Independencia de Holanda, Bèlgica y Portugal, seguint ab la dels esplèndits reyalmes d'Italia, ha acabat ara mateix ab la cessió de Filipinas y la proclamació de la República Cubana.

Mirèu, Senyor, tot lo que havia d'ésser nostre y pensèu ab aqueixa Espanya de tercer ordre, sense civilisació, sense riquesa, sense influencia en lo món, sense forsa pera resistir y conservar lo que ja no més nos queda!

Terra de llealtat és la terra catalana y ab franca llealtat hem de parlarvos. Aqueixa decrepita organisió que ha de desaparèixer ja os ha enxiuquit bé massa la corona; ja'ns ha empobrit y vexat bé massa a tots nosaltres. És un món corcat que no més l'inercia aguanta.

Girona 8 d'Abril de 1904.

Heusaquí'l Missatge de la Lliga Regionalista de Lleyda:

En la rebuda franca y falaguera que havèu trobat en tots los indrets de Catalunya, aquesta vos ha obert lo séu cor y'ls plechs de la seva ànima.

Y mentres vos ensenyava l'energia de sas forsas y'ls tresors de sos cabals, lo séu comers, la seva industria, la seva agricultura, pogueu observar que Catalunya troba estretas las fitas de son antich primpcipat y las bogas de la vella Espanya; y sentireu l'alenada encoratjadora de vida que surt y brolla per tot arreu. Europa treballa, l'Àfrica's colonisa, América inventa, y l'Assia ensopida's va despartant ab las fuetadas y canonadas de pobles conqueridors; y tots plegats aqueixos continents portan llurs productes al mercat universal, tancat més y més cada día, y barrant als pobles petits y cobarts.

No'ns fan por: no fan por a Catalunya, ni la competencia, ni la producció, ni la lluita econòmica ab tot lo món. Lo que fa por a Catalunya són los ferros de la gabiá que l'empresonan, los entrebanchs y lligams de la centralisació enredaira y xucladora, que paran son vol.

Catalunya creu en son seny, en sa forsa y en son treball; y sentintse ab coratge per mouer un món, se troba lligada de peus y mans, subjecta, com la dòna romana, a perpetua tutela, exercida en nom de l'Estat, per partits famolenchs y malgastadors.

Catalunya demana l'autonomia de sas antigas paherías, de sa diputació única, de sas Universitats, per produir més y mellor que fins ara, per donar espondiment a sa vida y a son gènit emprendedor, per preparar-se tal com cal, a las lluitas de la conquesta de mercats y nous nous, en profit de tota la producció d'Espanya.

L'història de Catalunya és una història de llealtat. Cap d'un estol de reyalmes fins al segle XV, may lo Comte de Barcelona prengué una sola de sas llibertats a l'Aragó, a València, a Mallorca, a l'Alger, a Nápolis y Sicilia; jamay los nostres Comtes governaren l'hegemonia de tan diferents nacionalitats ab greu de las mateixas, que agraidas y trobantse ben manadas, no pensaren may tampoch en deixar aital companyia y separarse del convoy de la nau capitana barcelonina, que ab gloria y orgull las guiá per terra y per mar.

La vostra passejada triomfal per tot Catalunya, vos haurá convensut de l'amistat de tota aquesta terra envers Espanya; y la punyalada de la plassa de la Mercè diu ben fort a tots los que ho vulgan entendre, ahont són y de quina llopada surten los enemichs de Sa Magestat, dels Guberns y de la pau y de la tranquililitat y grandesa d'Espanya.

La «Lliga Regionalista de Lleyda», a l'enderressarvos aquest Missatge, vos demana lo mateix que vos ha demanat la Catalunya que treballa y vol viurer lliure y gran; y de passada vos recomana la sort d'aquest quarter de Catalunya, anomenat provincia de Lleyda, la més petita y la més afanyada de la familia catalana; cabalera, que viu de promesas y reganys, esperant mellorar son pervindre ab l'enderrocament de las murallas del Castell, y l'alsament de las zonas que deturan sos casals; tornant al séu ésser y estat y a la magestat del culte catòlich que'l maravellosa de l'art gòtic, avuy quartel de soldats y establia de caballs; esperant regar sas extensas masias de ponent ab las aigües del Canal, que ab una empenta més, ja está fet; esperant obrir lo Pirineu ab carreteras, que no s'acavan may, y ab carrils que may se comen-

san; finestrals oberts a las ventades de la civilisació, y dresseras per anar al mercat d'Europa, y posarse en condicions d'anar a explotar los terrors amagats de las minas, y embarrats, que fugen ara cap al mar; esos moviments pera posar un altre pont sobre'l Segre, obrir escolars de agricultura, y alsarse de son abatit prestigiós com la seva germana gran.

Exposadas llealment a V. M. las aspiracions lleigitimas de la terra catalana y la necessitat de fomentar los interessos materials de nostra bevolguda provincia, permetènos que respectuosament esmersèu vostra poderosa influencia envers los vostros Guberns, pera que persuadits de que a l'autonomia's deuen la prosperitat y l'avens que caracteriza actualment las nacionalitats federadas a l'ensems que referma més sa unitat, proveeixen a nostras mocions per l'engrandiment de la Patria, donchs que és gloria pera la Nació Espanyola la que ho és de la regió catalana.

DOLOROSA

Ha mort la pobreta! Que n'era de bonica y bona minyoneta y que hermosa apareixia demunt de son darrer llit. La malaltia res havia pogut sobre son rostre; cap recort de sofriment s'hi dibuixava; tant de patir no havia alterat las armoniosas linias d'aquella carissona tant aimada de tots. Que quieteta y tranquila descansava en son darrer somni, imatge fidel de quan dormia!

Adéu, nineta; que de mi't recordis te prego y que d'allá dalt ta careta encisadora sos esguarts giri cap a mi't demano. Que tas oracions com a pluja beneida arribin, santa penyora de consols y joyas que arreu cerco y no trobo.

Y tu joh! mare, joh! dòna, que tant te desesperas, no ploris ja, no ploris més, que potser mal obras. Ahont vols que mellor estigui? volant pels espays ab angèlica corrua de serafins ab transparents aletas; orant per tu y'ls teus, vigilant amorosamente ta santa vida y preparantel camí del gran viatge. Cullintne tota mena de floretas per ferne celestial catifa que alfombri aquella via quan tu hi vagis.

Adéu, adéu, nineta.

F. V. y F.

Comentarios

¿Cumplirán?

Cal confessar que respècte al viatge regi, tothom anava a las foscas. A Madrid hi havia verdader pánich per lo que pogués succeir, y a Catalunya era creencia general que la fredor arribaria fins al moll dels ossos, y que's faria un buit a l'entorn del Monarca.

Los sucesos s'han desenrotllat de una manera que ningú esperava, puig lo que en circumstancias normals no hauria passat d'una rebuda excessivament sèria, pera no dir indiferent, ha resultat entusiasta precisament perquè's creya que seria tot lo contrari.

Igual contradicció devèm remarcar per lo que's refereix al catalanisme. Los nostres més encarnisats enemichs, los republicans unitaris, no's cansavan de predicar que'l viatge regi produiria la divisió, la mort del catalanisme, y fins nosaltres arribarem a temer quelcom d'això, per las circumstancias excepcionals en que's troban l'industria y'l comers, fonts de riquesa acaparadas pels nostres amichs; però, gracias a Déu, aquest temors han resultat infundats, perquè lo mateix que devia produir la temuda disgregació, ha sigut causa d'un esclat tan grós de regionalisme, que fins nosaltres n'hem sigut sorpresos.

Si algún dubte haguessim tingut de la virtualitat de las nostras ideas, si algún pessimisme hagués envolucionat la nostra ànima... avuy, devant de l'esplèndida brotada de l'arbre de las nostras reivindicacions, deuriam obrir lo cor a falagueras esperansas de pròximas realitats...

Y no és que las nostras esperansas estigan fonamentadas en las més o menys expressivas manifestacions y ofrenas d'en Maura, sinó en nosaltres mateixos. En Maura cumplirá o no; suposèem que una vegada a Madrid s'oblida de tot y no compleix res, mes sempre quedarà l'unánim manifestació de tot un poble, de todas las classes socials catalanas, que ab una espontaneitat maravellosa, han demanat al quefe de l'Estat s'interessés per l'autonomia de Catalunya. Repetim que no podrán conceir

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa Poblet y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo Colmado Pelayo, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

res los de Madrid; però l'extraordinaria propaganda que en aquests pochos dias s'ha fet a Catalunya dels nostres ideals ab l'equescencia del Rey y de en Maura, ja no'ns la treurá ningú y servirá pera acoblar més foras que lluitar y vencerán en próximas batallas...

Bon sistema!

Sembla que per allà a Madrid tenen un sistema de curar, los pobres alienats molt especial. Se'ls posa una camisa de foras que trenca set o vuit costellas y aquí paç y después gloria. Devant d'aquest argument quedan instantáneament curats de tota mena de manias, ja sian místicas ja sian mundanas, y més trempats que un orgue poden sortir ja dels manicomis fets uns sabis y en entera llibertat de moures tan com vulguin dins la fossa del cementiri més proper.

Notas

El Liberal, aquell rotatiu que tan escandalisá per la desaparició d'una bandera en la platja de San Salvador, —cap y causa de l'empresonament de digníssimas personas— y que denunciá a un virtuós sacerdot per l'horrendo delito d'ensenyar la doctrina en catalá, s'expressa ara de la següent manera:

«Pasamos por alto el breve discurso de D. Alfonso. El Rey, traduciendo lo que en buena práctica constitucional le habían sugerido sus consejeros, lamentó no conocer la lengua catalana, y ofreció, para su nuevo viaje á Barcelona, traerla aprendida. No hay nada de particular en eso, digan y piensen lo que quieran las regiones de lengua castellana. En catalán contestaban de oficio á los Conclleres de Barcelona, el emperador Carlos V, Felipe II y Felipe III.»

Ja veuen que per lo que fa referència a la llengua catalana no hi té res que dir El Liberal y fins ho justifica recordant que antigament los reys d'Espanya empleaven la llengua catalana en los oficis dirigits als Conclleres de Barcelona.

També! decadent rotatiu passa, com veurán, per lo de l'autonomia, però...

«No nos asusta á nosotros, qué ha de asustarnos, la idea de la autonomía regional que, al paso del monarca, ha rebrotado hasta en los rincones más humildes de Cataluña. Nos asusta el ver cómo el primer ministro de la Corona recoge, no la esencia, sino las fangosidades. Nos alarma el verle encomendar á manos reaccionarias el cultivo de una semilla, que, bajo el poder de semejantes hortelanos, en vez de remedio se tornará ponzoña.»

Per a que's desalarmi El Liberal, proposém que'l cultiu de l'autonomia s'encarregui als hortolans del confrare y als de La Publicidad, perquè si fins ara han sigut los únics periodichs catalans que han combatut a sanch y a foc las ideas autonomistas propagadas per nosaltres, ningú més indicat que ells pera portarlas a la práctica y... reventarlas.

Aques rotatius gastan una lògica que vaja... fa riurer.

Lo terrible Junoy, vá parlar en un meeting celebrat a Terrassa lo dia que hi aná'l Rey, y s'esgargamellá romanent prudencia, mucha prudencia...

Però al pujar al tren de tornada a Barcelona, vá donar un crit de viva la revolució!

Contan las crónicas que la gent que hi havia a l'andén se vá posar a riurer.

Realment aquests amigos del pueblo ja no representan comedias, sino comedias.

Segons llegim, los fogainers del Pelayo passan gana. Ab aital motiu,

tot és demanar que's castiguin los delincuentes, si és que n'hi hagi. Qui sab, si, ben esbrinat, això no será més que un cas de pur altruisme; potser haurán observat que's criavan massa grassos y per mar la gent com més lleugera mellor anda.

Nuestro porvenir está en Africa. Aquesta era la frase suggestiva. Tots los nostres grans polítics la tenian fixa aquesta sentència. D'aquí endevant la mateixa frase existirá, però será afortunadament tant sols per una petita part dels compatriotas nostres. Será el porvenir dels qu'envián a presili perquè pels altres s'han tancat las portas.

Los partidaris de las nacions vivas y mortas han decidit quedarse'l Marroch per son propi compte, y per més que'ls rotatius cridin se quedaran mirantla l'África de ben lluny; a no ésser que s'aconsolin ab l'altre frase no menos célebre de'n Dumas que'ns dispensarán de posar aquí en blanch y en negre.

NOVAS

Lo diumenge passat doná una conferencia de las d'extensió universitaria lo conegut professor tarragoní D. Pere Gual.

Son discurs, ben arrodonit y rublert de bona ciencia pedagógica, fou del gust de la concurrència que escoltà ab plaher manifest l'exposició de la necessitat que té la joventut d'ésser instruída y al propi temps educada. Ab perfecta claretat y estil florit, que feu agradable materia árida de si, explicá'ls conceptes d'instrucción y educació; paraulas que tot semblant sinónimas expressan ideas ben diferents. Al finalisar son treball fou sorollolament aplaudit.

De gent poca, tan poca com vulguin. Sembla que ara's tracta de variar l'hora de las conferencias, creyent tal volta que será major l'assistencia. Nosaltres no ho pensém aixís: no és qüestió de cercar horas a propòsit, sinó de trobar públic que's presti a ésser extensionat.

Potser que estudiantho's trobaria algun medi de que hi entrés la gent. Una miqueta de ball a l'acabar; una rifa entre'ls presents, etc., etc. Qui sab si aixís se'ls faria entrar en ganas. Si no's fa quelcom en aquest sentit o en un altre, molt nos temém que l'extensió universitaria no tindrà altre remey que plegar per aixut.

A la caseta dels práctichs, punt ahont tingué lloch lo banquet de la Junta d'Obras del Port, s'está treballant pera tornar a posar las cosas com estavan abans.

Felicitem als práctichs d'aquest port, puig aviat podrán tornar a instalhar son moblatge, que's tingué de retirar.

Menys mal si ha durat tan poch l'estar malament, que aquí a Espanya se sab quan se desfa una cosa però casi may se veu quan se torna a ensinistrai.

Ab motiu de las plujas insistents d'aquests darrers dias, los carrers del port están intransitables.

L'immensitat de clots que hi ha per tot arreu, fan que'ls viandants se vegin a cada instant batejats de mala manera; los esquitxos sovintejan que és una delicia y lo pitjor és que'ns temém que la matxaca en lloch de anar estesa per terra se'n anirà pels núvols.

Ab tants quartets com s'han gastat últimament per cotxes y otros artefactos, no'n quedarán pels que per nostra dissort tenim d'anar a peu.

La banda del Regiment de Luchana executarà avuy a la Rambla de Sant Joan, de dotze a dos quarts de duas, las pessas següents:

- 1.ª Pas-doble «La gracia de Dios».—Inarranz.
- 2.ª «La Campana Milagrosa».—Marqués.
- 3.ª Opera «Don Carlos».—Verdi.
- 4.ª «Paráfrasi» (concertant).—Kernbela.

Malament ha comensat enguany pels pagedos la campanya. Tot just brotan los ceps y ja'ls hi buscan las pessigollas. Una pedregada forta ha inaugurat la sèrie de contratemps que sofreix tots los anys l'agricultura y ha castigat fortament grans extensions de diferents termes del camp de Tarragona.

Malgrat això, en aquest país ningú hi pensa que hi ha medis de defensa contra aquestas plagas.

No podria pendrer alguna iniciativa aquesta Junta d'Agricultura?

—Pernils gallegos
Sobressadas de Mallorca.
Sixto Villalba, San Miquel, 23.

A fi de vulgarisar entre l'infantesa'ls principals fets de l'Historia de Catalunya, que desconeix a causa d'una instrucció més que defectuosa, s'acaban de publicar unas aucas fetas ab molt bon gust que no dubtem han d'obindre un gran èxit a l'ensemps que contribuirán d'una manera directa a la propaganda dels nostres ideals entre la quitxalla.

Lo preu d'aquestas aucas és de ptas. 1'50 lo centenar, rebent los encàrrechs D. J. Montanya, Topineria, 23; Barcelona.

Avuy s'hauria de celebrar la fira anyal d'aquesta ciutat; però a l'hora de tancar nostra edició, sembla que no tindrem fira y si'n tenim será ben migrada.

Los firaires en sa major part s'han negat a instalhar las sevas taulas a la Rambla de St. Joan, y si s'examinan fredament los motius en que fonamentan aquell determini, s'ha de regoneixe que la rahó'ls sobra.

A la plassa de la Font los firaires estavan ben resguardats del vent, que ab tanta forsa's deix sentir en la present temporada, y tenian grans facilitats pera proporcionarse'l menjar, a causa dels molts hostals que hi ha establerts per allí prop. Ademés, lo espay reduit que ocupavan permetia la vigilancia sense gaire esforços.

Cap d'aquestas condicions té lo lloch que ara se'ls ha senyalat, y molts dels firaires, al veure ahir que eran inútils las gestions fetas pera solucionar lo conflicte, decidiren anarsen pera no tornar may més a Tarragona.

Es ben sensible que per l'imprevisió de l'Ajuntament unas vegadas y otras pels inconvenients que ofereix la capitalitat, se vagi creant una atmosfera d'odi a l'entorn de Tarragona que farà que ben aviat se'n allunyi tothom com d'una ciutat malehida.

Res; que la dignitat de l'Ajuntament no permet revocar l'acort de que enguany s'establís la fira a la Rambla; però aquesta mateixa dignitat tolera y consent sense protesta que Tarragona s'empobreixi cada dia més y's fassi antipática per tots quatre costats.

—Neurastenias.—Neurastèdogeno Sagrañes.

Havém llegit en los darrers telegramas que D. Alfons ha cedit a la ciutat de Palma lo castell de Bellver y'l bosch que també porta'l mateix nom. Felicitem coralment als mallorquins; de quelcom los havia de servir lo tindre lo pare alcalde.

En cambi aquí, a Tarragona, que no tenim cap pare que arribi a ser agutzil, nos cediren ja anteriorment y sens dubte pera mellor prepararnos, una era de prosperitats may vista ni somniada de cinch anys de goigs y alegrías amenisats per la companyia de l'arrendatari consumer D. Pere Guíjarro que s'encarrega de representar aquest llarguissim melodrama con todo el aparato que su argumento requiere.

Lo telégraf ha donat urbi et orbe la gran nova del nomenament de vis-president de la Comissió provincial fet per aquesta Diputació casi bé per unanimitat.

Lo senyor Daniel Freixa ha sigut agraciad per aquest títol que podrà afegir als molts que ja posseix.

Del tot coralment felicitem a dit

senyor, al districte que tingué l'altíssima honra d'elegirlo, a Tarragona (ciutat y port), a son terme municipal, a tots los termes municipals del nostre partit, a totes las ciutats, vilas, pobles y llogarets de tota la provincia; á la provincia en general y en particular y a Espanya entera.

La nostra Diputació provincial val més or que no'n pesa. Siempre pa atrás com los cangrejos d'aquella zazuella. Bé prou que ho veu que'l caciquisme se'n vá de trompis; donchs, no senyors, ella empenyada en elevar las nulitats, la gent desconeguda, los cuneros provincials con residencia fuera de la provincia, sens dubte pera poguer estar mellor a la vista de las necessitats que puguin sobrevindre.

Animo tots, que la vegada que vé fins lo president lo farém cunero ab residencia a Cádiz o Pontevedra.

Qué honor para la provincia!!

—Orfebreria religiosa y ornamentos d'Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENCHE.

La Comissió organísadora del VII Congrés Agricol Catalá-Balear, que ha de celebrarse en la vila de Vendrell los dias 22 y 23 del próxim mes de Maig, ha acordat prorrogar fins lo dia 28 dels corrents, lo termini pera la contestació dels senyors delegats als qüestionaris que'ls hi foren remesos, atenent aixís a la demanda que han fet bon nombre de senyors delegats.

Ha mort a Barcelona donya Amalia Bové prop-parenta de nostre distingit amic D. Albert Rusiñol, diputat per Barcelona, a qui endressém lo nostre més sentit pèsam.

Segons diuen los diaris, se tracta de remèter de Madrid una munió de condecoracions que d'acceptarlas los agraciats se traduirán per un nou ingrès en metálich a la caixa insaciable de l'Estat.

Nos sembla que mellor sería que en lloch de creus nos enviessin quartos mal que mal, puig de lo primer nos sembla que ja'n tenim prou y massa.

—Convalecencias.—Ovi Lecitina Giol.

Esperavan en ansia'ls periodichs locals pera veure si en la ressenya de la sessió de l'Ajuntament, nos parlavan del resultat obtingut per la Comissió de regidors que junt ab l'Alcalde anaren l'altre dia a Barcelona a visitar al Sr. Maura y a interesarlo pel bé d'aquesta ciutat.

Però'ls diaris no'ns diuen res, y com per las noticias particulars que tenim, la Comissió quedá molt ben impresionada, cosa que també succeí quan ara fa poch s'aná a Madrid, dedum que lo mateix que allavors Tarragona no'n treurá cap profit d'aquest viatge.

De totes maneres una cosa s'ha guanyat: l'anada a Barcelona no'ns haurá costat tant com la de Madrid.

Recomaném als guindillas, municipals y demés agents de l'autoritat que, de dotze a tres de la tarde y de set a deu de la nit, fassin lo favor d'anar a pahir lo dinar y'l sopar, respectivament, al carrer del Portalet, ahont podrán entretenirse netejant aquell cèntric punt de la gitaneria que se n'ha apoderat y que ja a las aceras ja al brancal de las portas hi ha moments en que no permet lo transit de la gent.

Un amic nostre que viu per aquells encontorns y tot lo vehinat en general, agrahirá que desaparegui aquella guardia negra que no acostuma a gastar gaire netadat.

Ans d'ahir tingué lloch l'enterro d'una neboteta d'en Frederich Vidal y Ferrer, vis-president de la nostre Associació. Lo cadavre fou portat a l'estació de Barcelona d'ahont sortí cap a Vilanova, lloch de residencia de son pare lo Dr. Rafols y Gassó.

La petita havia vingut a Tarragona ab motiu de las festas del Rey—que

serán de trist recort per aquesta familia.

Acompanyém en son dolor a sos pares y parents, desitjánlosi tota mena de consolacions en trespás tant desesperant.

Per ara, l'arch de triomf alsat a l'entrant del port continúa presentant sa magestuosa silueta. De sa faetura no'n podém dir més que elogis y endressar tota mena de felicitacions a son projectista lo nostre amic en Fèlix Ribas y a son colaborador lo conegut pintor en Manel Ferraté.

Aquesta veritable obra d'art dona idea eloqüent de lo que podria fer Tarragona si la protecció no li manqués. Personal hi ha sobrat pera ferho tot y bé.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA

Servey diari d'encàrrechs de Tarragona a Barcelona y viceversa DE BOXÓ Y FORCADA

Direcció Central a Tarragona: Carrer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la matinata) y carrer de la Nau, 9, fuster. A Barcelona: Portaferrisa, 23, porteria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Cervesa

de primera calitat, se serveix á preus reduhuts en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus económichs.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 28 de Abril lo vapor **Cabo Toriñena**, son capitá D. Martín Equirren, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

LINIA DE VAPORS SERRA

PERA LIVERPOOL

Lo dia 26 de Mars sortirà d'aquest port lo vapor **Benita**.

Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fènech.

Companyia Valenciana de Navegació

Linia regular de grans y ràpits vapors ENTRE Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Deuía

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella** y **Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna**.

Pera **Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viatjes extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega á nolits reduhuts. S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera **New-York, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, at trasbordo á Génova.**

Agent: **D. Román Musolas**

Carrer d'Apodaca, 38-Tarragona.—Teléfono, núm. 34

Pastillas Morelló

Obren per inhalació dels agents antisèptichs, anti-catarrals y anti-asmàtics que's desprenen mentres van desfente per la boca. Curan la **TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECHE, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS**, etc., etc.

Farmacia de l'autor, Porta de l'Àngel, 21 y 23 Barcelona

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
	Don Vicens Piera y Brils
	Don Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
Gerent.....	Don Edelmir Borrás y Lozano
Secretari general.....	Don August Vidal y Parera
Inspector general.....	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuarias

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté 180 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerosfosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'análisis dels Srs. Drs. Bonnet, Catedràtichs de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas dèbils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetes, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas: A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe era noys: De set a dos quarts de nou del mati.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUJ.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim ho, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.

Además, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer melló, apropòsit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

← DE →

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 38, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana	La Moda Elegante ilustrada,
Ilustración Artística,	Salon de la Moda
Album Salon,	La Última Moda.
Ilustración Española y Americana	

y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

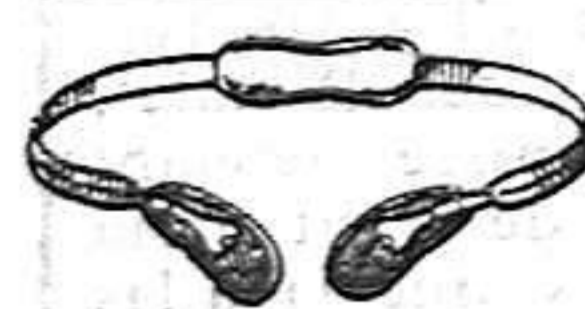
GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21. PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas. Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions. Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCAITS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirujía y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los géneros de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complements especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse. Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISSIÓ Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre.....	1'50 ptas.
Fora.....	1'50 >
Extranjer.....	2'00 >
Número d'ayuy.....	0'10 >

Anuncis a preus reduits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riqueza garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Abril sortirá de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Mars sortirá de Barcelona, lo 29 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, itorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Abril sortirá de Barcelona, lo 15 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **P. de Sarrástegui**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports, admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 23 de Abril sortirá de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **I. de Panay**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapur y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Africa, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Maig sortirá de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Abril sortirá de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Maig sortirá de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Poo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altes ports de la costa Occidental d'África y Golf de Guinea.

Línia de Tanager.—Sortidas de Cádiz: dijlluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanager: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

L'ESPERANSA

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totas las malties nerviosas.

DE LA VENTA

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus. A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AIGUA NAF SERRA